

Στάρετς Βαρσανούφιος

Τεύχος Γ' (Εκλεκτές Διηγήσεις και Διδαχές)

Μετάφραση: Άρχιμ. Άλκίσων Μιχαήλ

Έκδοση Ιεράς Μητροπόλεως Νικοπόλεως Πρέβεζα 2008

Ακολουθούν εκτεταμένα αποσπάσματα από το βιβλίο.

Τίτλος πρωτοτύπου: Elder Barsanuphius of Optina by Victor Afanasiev

(Επιλογή αποσπασμάτων από:

Μέρος I - The Prime Vita of Elder Barsanuphius

Μέρος II - The Life of Elder Barsanuphius

Μέρος III - Talks with spiritual children)

© St. Herman of Alaska Brotherhood, 2000

Μετάφραση: Άρχιμ. Άλκίσων Μιχαήλ

© Για την Ελληνική γλώσσα: Ιερά Μητρόπολις Νικοπόλεως

Έκδοση Α', Πρέβεζα 2008

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία:

Γραφικές Τέχνες «Μέλισσα»

Ασπροβάλτα Θεσ/νίκης. Τηλ. (23970) 23313

ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Κεντρική Διάθεση:

Βιβλιοπωλείο Ιεράς Μητροπόλεως

Εθνικής Αντιστάσεως 105, 481 00 Πρέβεζα

Τηλ.: (26820) 25847, Fax: (26820) 21073

E-mail: imprevez@otenet.gr Αυτό το ηλεκτρονικό μήνυμα προστατεύεται από spam bots, θα πρέπει να έχετε ενεργοποιημένη τη Javascript για να το δείτε

Προλογικό Σημείωμα

Είναι ευχάριστο, ότι λόγια αγίων της περιωπής του οσίου στάρετς Βαρσανουφίου της Όπτινα προσφέρονται στον λαό μας.

Ο όσιος Βαρσανούφιος είναι ένας από τους σοφώτερους αγίους της Εκκλησίας μας. Ιδίως οι ομιλίες του προκαλούν στις ψυχές σεισμό που οδηγεί σε μετάνοια και επίγνωση.

Ο λόγος του είναι γεμάτος σοφία πνευματική. Χρησιμοποιεί παραδείγματα ζωντανά που αγγίζουν την ψυχή και προβληματισμούς που ταρακουνάνε και τον πιο αδιάφορο. Είναι όργανο του αγίου Πνεύματος. Εφάμιλλος των μεγάλων νηπτικών πατέρων μας.

Γι αυτό με χαρά βλέπομε την έκδοση ενός ακόμη τεύχους με υπέροχα παραδείγματα και με πέντε ομιλίες του.

Συγχαίρομε τον πανοσιολ. άρχιμ. κ. Άλκίσωνα Χ. Μιχαήλ για την γλαφυρή μετάφραση και για την προσφορά του αυτή· γλυκασμό και δροσιά για τις ψυχές μας.

Πρέβεζα, 19 Ιανουαρίου 2008

Μνήμη τον οσίου Μακαρίου του Αιγυπτίου

ο Ν. Μ.

* Πληροφορίες για την ζωή του Στάρετς Βαρσανουφίου μπορεί ο αναγνώστης να βρει στα βιβλία μας:

- Στάρετς Βαρσανούφιος Α', Βίος και Διδαχές.
- Στάρετς Βαρσανούφιος Β', Υποθήκες προς μοναχούς.
- Ρήματα Ζωής, Ημερολόγιο Όσιου Στάρετς Νίκωνος.

* Με απόφαση της Εκκλησίας της Ρωσίας ανεκηρύχθη όσιος. Και η μνήμη τον ορίσθη να τελείται στις 8 Φεβρουαρίου.

* Παράλληλα, στις 24 Οκτωβρίου τελείται η σύναξη όλων των οσίων γερόντων της Όπτινα.

Α' ΖΩΝΤΑΝΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

1. Ένα τραγούδι

Όταν βρισκόμουν ακόμη στον κόσμο, έτυχε κάποτε να βρεθώ σε σπίτι αριστοκρατών. Οι καλεσμένοι ήσαν πολλοί. Οι συζητήσεις ανούσιες· ανιαρές· βαρετές. Όλα εστρέφοντο γύρω από το θέατρο και τις ειδήσεις της ημέρας. Μερικοί, με όχι τόσο ευγενική ψυχή, έδειχναν ευχαριστημένοι και ικανοποιημένοι. Άλλοι, γεμάτοι πλήξη, άρχισαν το χασμουρητό. Ένας από τους φιλοξενουμένους γύρισε στην κόρη του οικοδεσπότη και της ζήτησε να παίξει κάτι στο πιάνο. Εκείνη, αφού σηκώθηκε από το κάθισμα της, προχώρησε προς το μέρος του πιάνου. Πω, πω! Μα τί πιάνο ήταν αυτό! Προορισμένο μόνο για κονσέρτο. Ένα πραγματικό κομψοτέχνημα. Το κορίτσι, αφού ακούμπησε τα δάχτυλα του στα πλήκτρα, άρχισε να τραγουδάει: «Ένας άγγελος ανέβαινε στον νυχτερινό ουρανό και ενώ πετούσε, τραγουδούσε απαλά...».

Όλα αυτά έγιναν έξω στην μεγάλη βεράντα του σπιτιού. Από το παράθυρο έβλεπες τον παλαιό αρχοντικό κήπο, να φωτίζεται από το αργυρόχρωμο φεγγάρι. Έρριξα το βλέμμα μου στα πρόσωπα των καλεσμένων. Και εκεί έβλεπα, άλλοτε κατάνυξη, άλλοτε αυτοσυγκέντρωση και άλλοτε βαθειά περισυλλογή.

Ένας από τους καλεσμένους είχε σκεπάσει με τα χέρια του το πρόσωπο του και έκλαιγε σαν μικρό παιδί. Ποτέ άλλοτε δεν τον είχα ιδεί να κλαίει. Γιατί άραγε; Τον συγκίνησε τόσο πολύ αυτό το τραγούδι; Πιστεύω, πώς τα λόγια του είχαν τέτοια δύναμη, πού για μία στιγμή αποτράβηξαν τους ανθρώπους από την πεζότητα της καθημερινότητας και έστρεψαν την προσοχή τους στον Θεό. Στην πηγή του κάθε κάλου. Ο συνθέτης του συγκεκριμένου τραγουδιού είναι ο Λέρμοντωφ. Άνθρωπος αμαρτωλός. Μα και η κοπέλλα πού το τραγουδούσε, δεν ήταν φυσικά κάποια «αγία». Και όμως! Τα λόγια του ποιήματος ενεργούσαν δυνατά στην ψυχή όλων.

Σκέφτηκα: Αν, ένα τραγούδι, με συνθέτη ένα «τέτοιο» άνθρωπο και με εκτελεστή ένα συνηθισμένο κορίτσι, έχει τέτοια δύναμη, πού έστω και για λίγο σε πηγαίνει κοντά στον Θεό, τί θα πρέπει να συμβαίνει με μια προσευχή; με έναν ύμνο;

2. Το καλό βιβλίο

Μελετώντας την ματαιότητα του κόσμου, σταδιακά αποσυρόμουν στην μόνωση μου. Σταμάτησα τις επισκέψεις στα αριστοκρατικά σπίτια. Απόφευγα τις δεξιώσεις των συναδέλφων μου, πού πάντοτε γίνονταν με δικά μας έξοδα, και πού την διοργάνωση τους την είχα αναλάβει εγώ. Μερικές φορές συνέβαινε, ενώ κατέβαλλα την συνδρομή μου, δεν έδινα και το «παρών» μου. Και αυτό το έκανα, για να μη δίνω αφορμή σε εκείνους πού ψάχνουν για αφορμή. Έτσι, τον ελεύθερο χρόνο τον αφιέρωνα στην μελέτη, διαβάζοντας σύγχρονη λογοτεχνία.

Κάποια φορά, ένας φίλος μου με έπεισε να διαβάσω το μυθιστόρημα του Σπίλχαγκεν «Από το σκοτάδι στο φως» (Ο Φρ. Σπίλχαγκεν, γερμανός λογοτέχνης του ΙΘ' αιώνα, γοήτευε τους ναρόντικους, αριστεριστικό κίνημα του ίδιου αιώνα με πολύ δυναμική παρουσία στην ζωή της Ρωσίας τότε). Στο διήγημα αυτό, ο συγγραφέας, χρησιμοποιώντας δυνατές (διάβασε καλύτερα δαιμονικές) προσωπικότητες, περιγράφει, με ζωηρά χρώματα, τον ελεύθερο έρωτα. Εκφράζει την ελπίδα, πώς μια ημέρα ο κόσμος θα ξυπνήσει «από τον ατιμωτικό λήθαργο, στον όποιον βρίσκεται, με την αιματηρή αυγή της επανάστασης».

Ξεκίνησα το διάβασμα. Μα δεν άργησε να μου έλθει η πλήρης απογοήτευση. Παντού, σε όλες τις σελίδες συναντούσες σκοτάδι. Μόνο σκοτάδι. Ήρωας και ηρωίδα γεμάτοι μελαγχολία. Έλεγα στον εαυτό μου: καλά, και πότε τέλος πάντων θα έρθει το φως; Συνεχίζω το διάβασμα με την ελπίδα μήπως και αδράξω κάποια - ελάχιστη αχτίδα φωτός. Διαβάζω. Ξαναδιαβάζω. Το πολυπόθητο φως πουθενά! Σε όλες τις σελίδες του βιβλίου κυριαρχούσε σκοτάδι. Μόνο σκοτάδι. Δεν άντεξα άλλο! Το πέταξα στην άκρη, χωρίς να το τελειώσω.

Μετά από αυτήν την απογοήτευση, μπαίνοντας στο γραφείο του αξιωματικού υπηρεσίας (πού έτυχε να είναι εκείνος πού μου το δάνεισε) τον βρήκα να κοιμάται επάνω στο γραφείο του. Τράβηξε τότε την προσοχή μου ένα μικρό βιβλιαράκι ακουμπισμένο σε ένα τραπεζάκι δίπλα στο γραφείο. Πλησίασα να ιδώ τον τίτλο. Ήταν ο βίος του αγίου Φιλάρετου του Ελεήμονα. Αμέσως μου κίνησε την περιέργεια. Αφού ξύπνησα τον αξιωματικό, -μήπως έλθει κανείς ξαφνικά και τον βρει να κοιμάται και την «πληρώσωμε» και οι δυο μας-, αρπάζω το βιβλίο και τρέχω στον κήπο, οπου θα μπορούσα να το διαβάσω ανενόχλητα.

Από τις πρώτες κιόλας σελίδες δεν μπορούσα να συγκρατήσω τα δάκρυα μου. Έκλαιγα ασταμάτητα. Και μονολογούσα:

- Θεέ μου, τί ωραία λόγια είναι αυτά. Όλα φως! Σκοτάδι, πουθενά!

Κάθε λέξη έμπαινε στην καρδιά μου. Σε πολύ λίγο χρονικό διάστημα (γιατί διάβαζα σχετικά γρήγορα) το είχα διαβάσει ολόκληρο.

Όταν το ετελείωσα το επέστρεψα στον κάτοχο του. Εκείνος, με ένα ερευνητικό μειδίαμα με ερώτησε:

- Και λοιπόν; Σου άρεσε το βιβλίο;

— Ναι, πάρα πολύ. Το εδιάβασα ολόκληρο-μονορούφι- με μεγάλη ευχαρίστηση. Προσπάθησα να διαβάσω και το δικό σας βιβλίο, εκείνο πού μου προτεινάτε. Πώς τον λένε τον συγγραφέα; Σπιελ... Σπιελ... δεν μπορώ να το προφέρω...

- Σπίλχαγκεν. Και σου άρεσε;

- Τί να μου αρέσει! Ίσα πού κατάφερα να διαβάσω, με πολύ κόπο, μερικές σελίδες και τίποτα δεν κατάλαβα.

Το πέταξα στην άκρη και ησύχασα.

- Έχεις δίκαιο. Ούτε σε εμένα άρεσε.

- Τότε γιατί το διάβασες;

- Κάποιος μου το επρότεινε σαν καλό βιβλίο, πού δεν έπρεπε να χάσω την ευκαιρία να το διαβάσω. Τελικά κατάλαβα, ότι δεν έχει να προσφέρει απολύτως τίποτα.

Και, πράγματι, είχε δίκαιο. Σκέφτηκα, και

είπα στον εαυτό μου: Αλήθεια, τί μπορεί να κάμει η ανάγνωση ενός βιβλίου!

3. Γιατί μας φθονούν τα δαιμόνια;

Κάποτε με είχε επισκεφθεί ένας μεγαλόσχημος μοναχός από το άγιο Όρος, Ήταν 7 το απόγευμα. Έδειχνε άνθρωπο τρομοκρατημένο. Λες και είχε ιδεί φάντασμα. Πράγματι, δεν είχα πέσει και πολύ έξω.

Όπως προχωρούσε η συζήτηση, Ισχυρίζετο πώς οι δαίμονες έχουν την ικανότητα να παρουσιάζονται στους ανθρώπους ακόμη και αισθητά.

- Και τους έχετε ιδεί; Τον ερώτησα.

- Ναι. Ναι. Τους είδα με τα ίδια μου τα μάτια, όπως βλέπω τώρα εσένα. Μετά την θεία λειτουργία γύρισα

στο κελλί μου. Είπα να ξαπλώσω για λίγο, μέχρι να σημάνει ή ώρα για φαγητό. Η πόρτα του κελλιού μου ήταν κλειστή και κλειδωμένη. Και, να σου, ξαφνικά, βλέπω δύο μαύρες φιγούρες να στέκονται μέσα στο κελλί μου. Από που τάχα μπήκαν; σκέφτηκα. Και άκουσα τον ένα να λέγει στον άλλο: «Έλα, έλα γρήγορα, να τον σκοτώσουμε, τώρα πού είναι μόνος του!» Κατατρομαγμένος ανοίγω διάπλατα τα μάτια, μήπως και ονειρεύομαι. «Μα είναι ξύπνιος», είπε ο άλλος. «Και τί πειράζει; Φέρε το γρήγορα εδώ». Τους είδα να μεταφέρουν ένα τεράστιο σεντόνι. «Γρήγορα ρε, ρίξε το επάνω του. Θα νομίσουν ότι πέθανε από ασφυξία». Στα λόγια αυτά ανασηκώθηκα. Έκαμα τον σταυρό μου και φώναξα, όσο άντεχαν τα πνευμόνια μου:

«Κύριε, Ιησού Χριστέ, Υιέ του Θεού, ελέησε με!»

Την ίδια στιγμή, λες και τους χτύπησε ηλεκτρικό ρεύμα, τα δαιμόνια εκτινάχθηκαν στην άλλη άκρη του κελλιού. Αφού επήρα θάρρος, τους ερωτώ:

- Τι θέλετε από έμένα, ταλαίπωροι; Γιατί τόσο μίσος εναντίον των χριστιανών;
- Σάς φθονούμε, γιατί ο Θεός είναι άδικος. Γιατί θέλετε να μας πάρετε την θέση!
- Τι; Την θέση; Ποια θέση;
- Βέβαια, τώρα μας κάνεις και τον ανίδεο! Από την μια διαπράττετε ένα σωρό αμαρτίες και από την άλλη τρέχετε κάτω από το «βρωμοπετραχήλι» του παπά. Σάς μурμουρίζει κάτι λόγια ακαταλαβίστικα· και όλα συγχωρούνται και σβήνουν!
- Και εσείς, άμα το θελήσετε, έχετε την δυνατότητα να σας συγχωρεθούν οι αμαρτίες σας. Αυτό αρκεί, για να καταλάβετε την προηγούμενη θέση σας, από την όποια ξεπέσατε.
- Και πώς;
- Ταπεινωθείτε! Πηγαίνετε, ακόμη και τώρα, μπροστά στην εικόνα του Χριστού και ζητήστε Του συγγνώμη και άφεση.
- Αυτό δεν πρόκειται να γίνει ποτέ! Ακούς, τί λέω; Με κανένα τρόπο! Ποτέ! Ποτέ! Ουδέποτε!!!
- Ε, τότε είστε άξιοι της τύχης σας.

Ω! πόσο αληθινά είναι τα λόγια της αγίας Γραφής: «ο Θεός υπερηφάνους αντιτάσσεται, ταπεινοί δε δίδωσι χάριν».

Ο υπερήφανος βλέπει τον Θεό σαν αντίπαλο του. Μα και για τον Θεό ο υπερήφανος είναι εχθρός Του. Δηλαδή, ξένος και αποξενωμένος από το έλεος και την αγάπη του Θεού.

Αντίθετα, ο ταπεινός είναι άξιος της χάρις και του ελέους του Θεού. Άξιος να αποκατασταθεί στην προηγούμενη δόξα του.

4. Αρχικά βήματα

Κάποια ημέρα, λαϊκός ακόμη, ενώ διέσχιζα την κεντρική αγορά του Καζάν με τον μοναχό π. Αθανάσιο, εκείνος χαμογέλασε. Τον ερώτησα:

- Γιατί γελάς, πάτερ;
- Βλέπεις όλους αυτούς τους ανθρώπους πού τώρα τρέχουν πέρα-δώθε; Μέσα σε 100 χρόνια θα έχουν όλοι πεθάνει. Ακόμη και τα βρέφη πού βλέπεις στην αγκαλιά της μητέρας τους.
- Ναι, το ξέρω. Μα δεν το θεωρώ σωστό συ να γελάς μαζί τους. Δεν μπορούν όλοι να γίνουν μοναχοί!
- Και συ θα γίνεις μοναχός, είπε.
- Τώρα μάλιστα. Εγώ καλόγερος! Ούτε πού μου πέρασε ποτέ από το μυαλό.
- Σε διαβεβαιώνω. Και συ θα γίνεις μοναχός-

Από τότε, χωρίς ακόμη να το έχω καλά-καλά συνειδητοποιήσει, βάδιζα όλο και πιο κοντά στην εκπλήρωση των προφητικών λόγων του π. Αθανασίου....

20. Η υπόθεση του Λέοντος Τολστόη

Στις 22 Φεβρουαρίου 1901 η Ιερά Σύνοδος

της Εκκλησίας της Ρωσίας είχε αποφασίσει τον περιήφιστο λογοτέχνη κόμητα Λέοντα Τολστόη για τις αιρετικές - βλάσφημες δοξασίες του.

Στις 28 Οκτωβρίου 1910 προς το απόγευμα ο Λ. Τολστόη κατέφθασε στον ξενώνα της μονής της Όπτινα. Στο χρονικό της Σκήτης αναγράφεται σχετικά το εξής:

Ο μεγάλος λογοτέχνης κόμης Λέων Τολστόη έφτασε στο μοναστήρι της Όπτινα. Κατά την παραμονή του στον ξενώνα ερώτησε τον αρχοντάρη π. Μιχαήλ, εάν η επίσκεψη ενός «αφορισμένου» αποτελούσε πρόβλημα για την αδελφότητα. Έχω έρθει, είπε, με σκοπό να κουβεντιάσω με τους γέροντες σας. Αύριο αναχωρώ για το Σαμορντίνο.

Το απόγευμα επισκέφθηκε το αρχονταρίκι. Το ενδιαφέρον του για το μοναστήρι και τους αδελφούς ήταν φανερό. Ιδιαίτερα ενδιαφέρθηκε για την υγεία του π. Ιωσήφ και ρώτησε αν δεχόταν επισκέψεις. Την επομένη βγήκε δυο φορές για περίπατο. Τον είδαν να κατευθύνεται προς την Σκήτη. Μα ούτε στην Σκήτη μπήκε ούτε τους γέροντες είδε. Στις 3 το απόγευμα αναχώρησε για το Σαμορντίνο. Ο προεστώς αμέσως ενημέρωσε τον επιχώριο επίσκοπο της Καλούγας.

Για την επίσκεψη του στο γυναικείο μοναστήρι του Σαμορντίνο έχομε τις εξής πληροφορίες:

Συναντήθηκε με την αδελφή του, μοναχή Μαρία. Στην επικοινωνία του μαζί της ο Τολστόη εκμυστηρεύθηκε τον πόθο της ψυχής του, να ενδυθεί το ταπεινό ράσο του μοναχού και να μείνει μια για πάντα στην Όπτινα με την προϋπόθεση να μην τον «ζορίζουν» με τις ακολουθίες. Η αδελφή του τον ενημέρωσε, πώς πρώτα θα

πρέπει να αποβάλει τις διδασκαλίες του, γιατί οι γέροντες δεν θα του το επιτρέψουν ποτέ να κάνει έργο διδασκαλίας, ούτε σε πατέρες, ούτε σε προσκυνητές. Εκείνος της είπε πώς εδώ θα έρθει για να καταταχθεί στην τάξη του μαθητή και όχι του δασκάλου.

Για το Σαμορντίνο είπε καλά λόγια. Μάλιστα εξέφρασε την επιθυμία ότι δεν θα τον ενοχλούσε να κλεινόταν για την υπόλοιπη ζωή του μέσα σε ένα κελλί προετοιμαζόμενος για τον θάνατο. Την επομένη ημέρα είχε προγραμματίσει να επισκεφθεί τους γέροντες. Δεν πρόλαβε. Εντελώς απροσδόκητα, ήρθε η κόρη του και τον επήρε μαζί της!

Όταν φτάσανε στον σιδηροδρομικό σταθμό στο Ασάποβο, ο Τολστόη αρρώστησε βαρεία. Η Ιερά Σύνοδος, έχοντας υπόψη της την επιθυμία του κόμητα για συζήτηση με τους γέροντες της Όπτινα, αρχικά εξουσιοδότησε τον π. Ιωσήφ να τον επισκεφθεί. Επειδή όμως, λόγω υγείας ο π. Ιωσήφ δεν ήταν σε θέση να ταξιδέψει, εστάλη ο π. Βαρσανούφιος. Μόλις ανεχώρησε ο π. Βαρσανούφιος, ο π. Ιωσήφ έστειλε τηλεγράφημα στον διευθυντή του

σιδηροδρομικού σταθμού, θέλοντας να μάθει περισσότερες πληροφορίες για τον κόμητα Τολστόη. Η απάντηση που έλαβε ήταν κατηγορηματική: Ο κόμης δεν δέχεται καμμία επίσκεψη, από κανένα.

Εν τω μεταξύ ο π. Βαρσανούφιος φθάνοντας στο Ασάποβο με τον νοσοκόμο της μονής π. Παντελεήμονα (μετέπειτα Ιερομάρτυρα) έλαβε μήνυμα από την Αλεξάνδρα Λβόβνα - κόρη του Τολστόη, πώς ο πατέρας της δεν δέχεται επισκέψεις. Ο π. Βαρσανούφιος της έγραψε επιστολή με την παράκληση να του επιτραπεί να ιδεί τον ετοιμοθάνατο. Η Αλεξάνδρα αρνήθηκε. Η επιθυμία του πατέρα της, έλεγε, ήταν γι' αυτήν υπόθεση ιερή. Ο π. Βαρσανούφιος της απάντησε:

- Ευχαριστώ την εξοχότητά σας για την επιστολή. Σέβομαι την τοποθέτηση σας, ότι η επιθυμία του πατέρα σας κατέχει την πρώτη θέση στην ζωή σας και ολόκληρης της οικογένειας. Σας πληροφορώ όμως, πώς ο ίδιος ο κόμης εξέφρασε στην αδελφή του, θεία σας μοναχή Μαρία, την επιθυμία, να μας ιδεί και να συζητήσωμε· αλλά για κάποιο λόγο η επιθυμία του αυτή δεν πραγματοποιήθηκε τότε.

Η Αλεξάνδρα τελικά αποδείχθηκε ανένδοτη. Ο π. Βαρσανούφιος στο τηλεγράφημα του προς τον επίσκοπο Καλούγας Βενιαμίν έγραψε: Ο κόμης Λέων Τολστόη εκοιμήθη σήμερα 7 Νοεμβρίου στις 6 το πρωί. Απέθανε αμετανόητος. Δεν με εκάλεσαν ούτε στην κηδεία. Επιθυμία του ήταν να μεταφερθεί η σορός του στην Γιάσναγια Πολιάνα και να ταφεί χωρίς καμμία εκκλησιαστική τελετή στον κήπο του κτήματος του.

Με βαρεία καρδιά, έλεγε στην συνέχεια ο π. Βαρσανούφιος, επέστρεψα στην Όπτινα, με το πικρό παράπονο, ότι χάθηκε μια ψυχή μέσα από τα χέρια μου! Άχ, και να το ήξερα. Έφτασε μέχρι την πόρτα μας και κανείς δεν βρέθηκε να τον σπρώξει να μπη μέσα!

Έτσι, οι συγγενείς του στάθηκαν εμπόδιο στο να σβήσει μια για πάντα «ο Τολστοϊσμός», η θρησκεία χωρίς Θεό!

Αυτό ήταν, δυστυχώς, το πικρό τέλος του μεγάλου λογοτέχνη κόμητα Λέοντος Τολστόη.

Κάπως διαφορετική ήταν η τύχη του αδελφού του Σέργιου.

Σε όλη του τη ζωή ο Σέργιος ήταν κάτω από την επιρροή του Λέοντος, ο οποίος ασκούσε φοβερή γοητεία επάνω του. Φαίνεται όμως, πώς ο Σέργιος είχε ξεπεράσει τον αδελφό του στην αθεία και στην ασέβεια.

Όταν ο Σέργιος έπεσε στο κρεβάτι βαρεία άρρωστος, ζήτησε να ειδοποιήσουν τα αδέρφια του: την μοναχή Μαρία του Σαμορντίνο και τον Λέοντα που τότε βρισκόταν στην Γιάσναγια Πολιάνα.

Λίγο πριν πεθάνει, μέσα στην ψυχή του συντελείτο μία «αλλοίωση». Κάποια στιγμή γύρισε στον αδελφό του και του είπε:

-Αδελφέ, τί λες, να μεταλάβω;

-Καλά θα έκανες. Όσο πιο γρήγορα, τόσο πιο καλά. Ήταν η απάντηση, που έδωσε ο Λέων.

Ο ίδιος ο Λέων έδωσε εντολή να φωνάξουν τον ιερέα της ενορίας. Μόλις εξομολογήθη και κοινωνήσε των Αχράντων Μυστηρίων, ο Σέργιος παρέδωσε εν ειρήνη την ψυχή του.

Ο Λέων, όταν ακούσε την αδελφή του να λέει ότι χάρηκε που ο αδελφός της κοινωνήσε, γιατί έτσι τουλάχιστο δεν θα είχαν να αντιμετωπίσουν τις γκρίνιες των Ιερέων, οργίστηκε και της έβαλε τις φωνές:

— Μόνο αυτό σε ενδιαφέρει; Δεν έχεις ακόμη καταλάβει τί σημαίνει θεία κοινωνία και εξομολόγηση;

Στην κηδεία του αδελφού του δεν παραβρέθηκε, γιατί σε αφορισμένο δεν επέτρεπαν την είσοδο στην εκκλησία. Και έτσι έφυγε αμέσως για το σπίτι του.

Η μοναχή Μαρία, όταν γύρισε στο μοναστήρι της, στο Σαμορντίνο, είδε στον ύπνο της κάτι που κυριολεκτικά την συγκλόνισε:

«Είδα, διηγείται, τον αδελφό μου Λέοντα, να κάθεται ακουμπισμένος στο γραφείο του. Στο πρόσωπο του ήταν ζωγραφισμένη η απελπισία. Το υπόλοιπο δωμάτιο, εκτός από το γραφείο επάνω στο οποίο ήταν τοποθετημένη μία λάμπα, ήταν όλο βυθισμένο στο σκοτάδι. Το σκοτάδι ήταν τόσο πυκνό που νόμιζε κανείς ότι είχε υλοποιηθεί. Και να! Ξαφνικά, βλέπω το ταβάνι να ανοίγει, και από ψηλά ένα εκτυφλωτικό φως να διοχετεύεται σε όλο το δωμάτιο. Μέσα σ' αυτό το άκτιστο φως, ο Κύριος Ιησούς Χριστός, με την ίδια μορφή που Τον βλέπομε στην εικόνα του αγίου μάρτυρος Λαυρεντίου του αρχidiaκόνου Ρώμης. Τα πανάχραντα χέρια Του απλώνονταν προς το μέρος του Λέοντος, σαν να ήθελε να πάρει κάτι από τα χέρια του δημίου. Το απεριγράπτο αυτό φως όλο και χυνόταν επάνω στον Λέοντα, μα εκείνος έδειχνε πώς δεν είχε αντιληφθεί την παρουσία του. Εγώ τότε φώναξα:

- Λέων! Λέων, κύτταξε προς τα επάνω!

Ξαφνικά από πίσω του είδα με φρίκη να ξεχωρίζει η σιλουέτα μιας φιγούρας· από τον φόβο μου άρχισα να τρέμω ολόκληρη. Η φιγούρα αυτή άπλωσε τα χέρια της και κάλυψε τα μάτια του Λέοντος για να μη βλέπει το θαυμαστό εκείνο φως. Εκείνος προσπαθούσε απελπισμένα και μάταια, να απομακρύνει τα ξένα χέρια από τα μάτια του...

Σ' αυτό το σημείο ξύπνησα. Και μόλις πού άνοιξα τα μάτια μου άκουσα μία φωνή πού έλεγε:

«Φως Χρίστου φαίνει πάσι».

21. Γιατί δεν εκκλησιάζεσαι;

Στις μέρες μας είναι γενική διαπίστωση ότι πολλοί άνθρωποι δεν εκκλησιάζονται. Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία πού ακούμε είναι πώς δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τα όσα λέγονται, γιατί η γλώσσα πού χρησιμοποιείται στην λατρεία είναι πλέον ακαταλαβίστικη.

Αντί για απάντηση θα αναφερθώ σε μια περίπτωση πού έτυχε να γνωρίσω προσωπικά.

Έτυχε και γνώρισα έναν κοινωνικά καταξιωμένο άνθρωπο, ο οποίος είχε την έξης συνήθεια. Κάθε φορά πού θα πήγαινε εκκλησία, την προηγούμενη ημέρα μαζευε όλα τα μέλη της οικογένειας του στο σαλόνι. Εκεί, ο ίδιος, έπαιρνε κάποιο εκκλησιαστικό - λειτουργικό βιβλίο και τους εξηγούσε τα συγκεκριμένα τροπάρια πού θα άκουγαν την επομένη ημέρα στην εκκλησία. Το αποτέλεσμα;

Όσοι φυσικά πρόσεχαν σ' αυτά πού τους εξηγούσε, σε όλη την διάρκεια της ακολουθίας, όχι μόνο παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή τα ψαλλόμενα, αλλά και στέκονταν όρθιοι από την αρχή μέχρι το τέλος, χωρίς να κουράζονται. Γιατί, με την συμμετοχή τους στην ακολουθία, δεν συνειδητοποιούσαν πότε περνούσε η ώρα. Τόσο πολύ ήταν απορροφημένοι από την προσευχή.

Αυτό λοιπόν πού μας λείπει είναι λίγη φιλοτιμία, λίγη καλή προσπάθεια να φροντίσωμε να μάθωμε τί λένε τα λόγια των ακολουθιών. Το ίδιο συμβαίνει και στην καθημερινή μας ζωή. Όταν καταπιανόμαστε με μια τέχνη, μια εργασία πού στην αρχή - τί πιο φυσικό - δεν γνωρίζομε, δείχνομε ενδιαφέρον και ζήλο να την μάθωμε. Και καλά κάνομε. Σάς ερωτώ: δεν είναι κρίμα και αδικία μεγάλη, για τον εαυτό μας, να μη θέλομε να φιλοτιμηθούμε λιγάκι, να μάθωμε αυτό πού είναι, και πρέπει να είναι, για μας ή ζωή μας; ή λατρεία του Θεού;

22. Μήπως είσαι νερόβραστος;

Κάποτε ένας γιατρός πού είχε κλονισθεί η πίστη του στον Θεό, μου έλεγε με παράπονο:

— Πώς είναι δυνατό, πάτερ, να πιστεύει κανείς σήμερα στον Θεό, όταν ή σύγχρονη κοινωνία έχει αναγάγει σε ιδεολογία την αθεΐα; Μα και αυτοί πού λένε ότι πιστεύουν στον Θεό, φοβούνται να ανοίξουν το στόμα τους. Τρέμουν μήπως πέσουν στην δυσμένεια των μεγάλων. Λιώνουν μπροστά στην ειρωνεία και στον χλευασμό! Είναι αυτοί χριστιανοί ή καρικατούρες; ανθρωπάκια της κακομοιριάς;

- Έχεις δίκιο, του είπα. Χριστιανός, πού ντρέπεται να ομολογή στην ζωή του, με λόγια και με έργα, τον Χριστό, ουσιαστικά δεν έχει πιστέψει. Δεν είναι άξιος να φέρει το Όνομα Του. Είναι άνθρωπος, πού σκέπτεται και συμπεριφέρεται με επίγειους υπολογισμούς. Όποιος δεν έχει το θάρρος να υπερασπιστεί την πίστη του, ανήκει στην κατηγορία εκείνων, για τους οποίους λέει ο Χριστός στο Ευαγγέλιο: «Εκείνον πού θα ντραπεί να μιλήσει για Μένα και για τα λόγια Μου, και ο Υιός του ανθρώπου θα τον ντραπεί όταν θα έλθει (την Δευτέρα Παρουσία) με την δόξα του Πατέρα Του και με τους αγίους αγγέλους, να μιλήσει γι' αυτόν» (Μάρκ.8,38). Και ο Χριστός, όταν έλεγε τα λόγια αυτά, φυσικά, δεν αστειευόταν!

Ο άνθρωπος, μας λέει η Αποκάλυψη, οφείλει σε ψυχική διάθεση να είναι ή ψυχρός ή ζεστός.

Και πότε ό άνθρωπος είναι ζεστός; Όταν φλέγεται από την αγάπη του Θεού και αγωνίζεται στην ζωή του να εφαρμόζει τις εντολές και το άγιο θέλημα Του- χωρίς να υπολογίζει την γνώμη του κόσμου, τί θα ειπούν γι' αυτόν. Όταν κριτήριο στην ζωή του έχει μόνο την γνώμη του Χριστού.

Και ψυχρός πότε είναι; Όταν στα πνευματικά θέματα είναι κρύος και αδιάφορος. Στην περίπτωση αυτή όμως υπάρχει κάτι το ελπιδοφόρο. Όταν ο λόγος του Θεού, σαν άλλη σπίθα τον ακουμπήσει, εκεί πού προηγουμένως η διάθεση του ήταν ξερά φρύγανα, τώρα γίνεται όλος φωτιά. Και από εκεί και μετά προχωρεί στον δρόμο του Θεού με σταθερότητα.

Υπάρχει και μία άλλη κατάσταση πολύ επικίνδυνη. Η μέση κατάσταση της χλιαρότητας. Για τον χλιαρό, λέει η Αποκάλυψη, ότι ο Θεός θα τον κάνει εμετό! Και πότε ο άνθρωπος είναι χλιαρός; Όταν έχει αυταρέσκεια. Όταν έχει την εντύπωση ότι είναι καλός άνθρωπος και δεν έχει ανάγκη κανένα! Όταν αισθάνεται ευχαριστημένος

και ικανοποιημένος με τον εαυτό του. Όταν πιστεύει, πώς βαδίζει σωστά! Έτσι ξεκινάει το πνευματικό κατρακύλισμα! Σαν άλλος φαρισαίος συγκρίνει τον εαυτό του με τους συνανθρώπους του, κακολογώντας και περιφρονώντας όσους δεν έχουν φθάσει στο δικό του πνευματικό επίπεδο! Ο Θεός να μας φυλάει από τέτοιο κατάντημα.

23. Η «προαγωγή»!

Όταν μπήκε στο μυαλό του επισκόπου Σεραφείμ να με διώξει από την Όπτινα βρήκε για δικαιολογία ότι θα έπρεπε πλέον να προαχθώ σε ανώτερη σφαίρα δραστηριότητας, γιατί με την πολύχρονη παραμονή μου στην Σκήτη, έλεγε, κόντευα να καταντήσω «ξυνισμένο ψωμί» για τους αδελφούς. Μα αυτό ακριβώς ήταν και η δική μου επιθυμία, να «ξυνίσω» στην Σκήτη. Γιατί όσο το ψωμί είναι άζυμο, κι όχι ξυνό, δεν είναι κατάλληλο

για φαγητό, γιατί είναι άνοστο. Αυτό δεν λέει και η Ευαγγελική παραβολή; «Ἡ βασιλεία των ουρανῶν μοιάζει με ζύμη, πού την επήρε μια γυναίκα και την ανακάτεψε σε τρία σάτα (36 κιλά) αλεύρι, πού τελικά ζυμώθηκε ὅλο» (Ματθ, 13,33)! Η ζύμη, δόξα τῷ Θεῷ, μπήκε στην Σκήτη, μα εγὼ ἤθελα να «ξυνίσω» ἐδῶ, ὅπως και οι μεγάλοι γέροντες μας: Λεωνίδας, Μακάριος, Αμβρόσιος, Ανατόλιος, Ἰλαρίων... δηλ. να κυριαρχήσω στα πάθη μου. Τελικά ὅμως, Κύριος οἶδε, δεν τα κατάφερα.

Ἔτσι λοιπὸν κατέφθασε η ἀπόφαση της Συνόδου: Ο ἱερομόναχος π. Βαρσανούφιος προχειρίζεται αρχιμανδρίτης και ορίζεται ηγούμενος στην Μονή του Σταρο-Γκολούτβιν.

Από πού ἄραγε ἦρθε αὐτή η προαγωγή;

Κάποιοι εἶχαν παράπονα ἐναντίον του αρχιμανδρίτη π. Ξενοφώντα. Του εἶχαν προσάψει την κατηγορία ὅτι ἦταν υπεύθυνος για την καταστροφή του δάσους. Η Σκήτη παρέμεινε ἀμέτοχη σε ὅλη την υπόθεση, γιατί το θέμα αὐτὸ αφορούσε το μοναστήρι. Οι καταγγελίες ἀποδείχθηκαν τελικά ἀνυπόστατες. Το δάσος στεκόταν στην θέση του, ἀπείραχτο. Ὅλη η Σκήτη, ὅπως ἦταν φυσικὸ, στεκόταν στο πλευρὸ του π. Ξενοφώντα. Αὐτὸ ὅμως δεν ἄρεσε στον «ἀρχαῖο πτερνιστή». Βλέποντας, ο εχθρὸς, τα σχέδια του να διαλύονται σαν ἱστὸς ἀράχνης, στράφηκε ἐναντίον του ἀμαρτωλοῦ Βαρσανουφίου.

Την διεξαγωγή των ἀνακρίσεων ἀνέλαβε ἕνας δεσπότης ἀπὸ ξένη μητρόπολη. Και ποια παρακαλῶ ἦταν η καταγγελία; Κάποιοι μοναχοὶ ἐξέφρασαν στον δεσπότη το παράπονο ὅτι ἀρκετὰ «ωφελήθηκαν» ἀπὸ τον θεσμό των γερόντων με τελευταῖο τον π. Βαρσανούφιο. Και ο δεσπότης, με την πρόφαση ὅτι ο θεσμὸς της πνευματικῆς καθοδογήσης πρέπει να μεταλαμπαδευθεῖ και σε ἄλλες περιοχές, ἀπεφάσισε να μεταφέρει τον ἀμαρτωλὸ Βαρσανούφιο στην Κολόμνα, σε ἕνα μοναστήρι ἀπὸ χρόνια ἐγκαταλελειμμένο.

Τους ἐκλιπαροῦσα να με ἀφήσουν να παραμείνω στην Σκήτη ἔστω με την ιδιότητα του ἀπλοῦ μονάχου. Δεν ηθέλησαν. Το ἀποδέχθηκα σαν θέλημα του Θεοῦ. Και ἔτσι υπέκυψα στην ἐντολή της Συνόδου, ἔχοντας πλήρη συναίσθηση ὅτι υπακούω στο ἅγιο θέλημα του Κυρίου. Και να, τώρα εἶμαι γεμάτος εἰρήνη.

24. Δώστε μου πίσω, τον σύζυγο μου!

Ο Λ. ἦταν λέκτορας του Πανεπιστημίου Μόσχας. Παρέδιδε μαθήματα ἀστρονομίας και μαθηματικά. Μελετώντας τις φυσικὲς ἐπιστήμες και ἀτενίζοντας το μεγαλεῖο της δημιουργίας υποκλινόταν μπροστὰ στην μεγαλωσύνη του Δημιουργοῦ Θεοῦ.

Ἐνας φίλος του καθηγητῆς μαζί με την σύζυγο του - διδάκτορα της ἰατρικῆς - γελοῦσαν εἰς βάρος του. Ο Λ. εἶχε το εὐτύχημα να ἔχει καθηγητῆ τον περίφημο Λέμπεντιεφ. Η σύζυγος του Λ. ἐργαζόταν σε κλινική. Εκεί ἐρωτεύθηκε κάποιον καθηγητῆ. Και ἔφυγαν για το Παρίσι παίρνοντας μαζί τους και τα παιδιά. Ο Λ. συντετριμμένος ἀπὸ την συμφορὰ πού τον βρήκε, ἦρθε στο μοναστήρι μας να βρει λίγη παρηγοριά στον πόνο του.

Κατὰ την παραμονή του ἐδῶ ἀρρώστησε βαρεῖα ἀπὸ πνευμονία. Ἦταν ολοφάνερο ὅτι βιάδιζε ολοταχῶς προς το μοιραῖο. Του πρότεινα, να ἐγκαταλείψει τα ἐγκόσμια και να ἐνδυθεῖ το ταπεινὸ σχῆμα των μοναχῶν. Η μεγαλύτερη του θλίψη ἦταν ὅτι, ἀπὸ τότε πού τον ἐγκατέλειψαν η σύζυγος και τα παιδιά του, δεν εἶχε λάβει καμμία εἰδηση για την οἰκογένεια του. Μετὰ ἀπὸ την κούρα του σε μοναχὸ ἐκοιμήθη. Τώρα βρίσκεται ἀνάμεσα στις χορεῖες των ἀγγέλων.

Δεν πέρασαν μερικοὶ μῆνες ἀπὸ τον θάνατο του και να, μια ἡμέρα παρουσιάστηκε μια κυρία, πού με τα στριγκλίσματά της ἀναστάτωσε ὅλη την Σκήτη:

- Δώστε μου πίσω τον σύζυγο μου! φώναζε.

Στην ἀρχή δεν κατάλαβα, τί ἤθελε. Μετὰ, υπέθεσα ὅτι ἐννοοῦσε τον Λ. Της εἶπα, πὼς ο σύζυγος της δεν βρίσκεται πια σ αὐτὸν ἐδῶ τον μάταιο κόσμο ἀλλὰ στις χορεῖες των ἀγγέλων. Ἐκνευρισμένη ζήτησε να ἰδεῖ τον τάφο του. Την ἐνημέρωσα ὅτι αὐτὸ πού ζητοῦσε ἦταν ἀδύνατο, γιατί ἀπαγορεύεται αὐστηρὰ η εἰσοδος των γυναικῶν στην Σκήτη. Εκείνη με ὕφος ἐκατὸ καρδιναλίων ἀρχισε να μου προβάλει την προσωπικότητα της:

- Το ξέρεις, πὼς εἶμαι κάτοχος δώδεκα πτυχίων ξένων γλωσσῶν; Δεν ὑπάρχει ἄνθρωπος στο ἐξωτερικὸ πού να μην ἔχει ἀκούσει το ὄνομα μου...

Η ταλαίπωρη, εἶχε την ἐντύπωση, πὼς τα ἐπιστημονικὰ της προσόντα θα της ἀνοίγαν τις πόρτες της Σκήτης. Πόσο ὅμως ἔπεσε ἔξω!

- Ὑπάρχει και μῖα ἄλλη γλώσσα, πού ὅπως φαίνεται δεν την γνωρίζεις, της εἶπα.

- Και τί γλώσσα εἶναι αὐτή; ρώτησε εἰρωνικὰ. - Για να την μάθεις θα πρέπει να διαβάσεις την

ἀγία Γραφή.

Εκείνη δῆλωσε, πὼς ο σκοπὸς της ἐδῶ τελείωσε-και ὅτι θα ἐφευγε ἀμέσως για το ἐξωτερικὸ, ὅπου την περίμεναν στο Πανεπιστήμιο της Ελβετίας να δώσει διαλέξεις. Πριν φύγει, της εἶπα πὼς θα ξαναερχόταν ἀκόμη μῖα φορὰ στην Ὀπτινα· και ὅτι σε οποιαδήποτε τυχόν ἀντιξοότητα στην ζωὴ της βρεθεῖ, ἐγὼ θα εἶμαι στην διάθεση της. Εκείνη γέλασε και ἔφυγε.

Απὸ τότε εἶχαν περάσει μερικοὶ μῆνες, ὅταν ἔλαβα το πρῶτο της γράμμα. Η ζωὴ της στην Ελβετία δεν ἦταν και τόσο ἰδανική. Ο ἀγαπημένος της ἀρπάξε τα παιδιά της και ἔφυγε σε ἄλλη χώρα. Με την συμβουλή μου ξεκίνησε να διαβάσει το Ευαγγέλιο. Οι ἀπορίες ἦσαν πολλές. Για την λύση τους της πρότεινα να ἔλθει στην Ὀπτινα. Ἐμεινε κοντὰ μας ἀρκετὸ διάστημα. Σιγά-σιγά ἀπὸ ἀδιάφορη και ἀθηε πού ἦταν προηγουμένως, τώρα ἐγινε μια υποδειγματικὴ χριστιανή. Την τεράστια περιουσία της την μοίρασε ὅλη στους φτωχοῦς. Για

τον εαυτό της δεν κράτησε σχεδόν τίποτα.

Είδατε αλλοίωση; Αλλοίωση, πού μόνο η δεξιά του Υψίστου μπορεί να επιφέρει, μέσα από τον ζωοποιό Του λόγο. «Η γαρ σοφία του κόσμου τούτου μωρία παρά τω Θεώ εστίν» (Α' Κοριν. 3,19).

25. Ο Τούρκος διοικητής, μάρτυρας!

Ένας άλλος κρυμμένος θησαυρός στο κοιμητήριο της Σκήτης είναι και ο μοναχός Νικόλαος, πιο γνωστός στους πατέρες με το υποκοριστικό όνομα «ο Τούρκος», λόγω της προφοράς του και της μελαγχρινής του όψης. Την πραγματική του καταγωγή γνώριζαν μόνο οι πατέρες Αμβρόσιος, Ανατόλιος και η ελαχιστότητά μου, πού είχα το ευτύχημα να είμαι και ο πνευματικός του πατέρας.

Ο Γιουσούφ Όγλου ήταν κάποτε πασάς, στρατηγός και διοικητής των Τουρκικών Δυνάμεων. Ποιος θα το περίμενε ποτέ ότι ένας τέτοιος άνθρωπος θα τελείωνε την ζωή του όχι άπλα στην Ρωσσία, αλλά, σε μοναστήρι σαν μοναχός, και μάλιστα σαν νεομάρτυρας; Πιστεύω ούτε και ο ίδιος.

Κατά την διάρκεια του Ρωσο - Τούρκικου πολέμου (1853-1856) ήταν διοικητής του Τούρκικου στρατού. Οι Τούρκοι υπέβαλλαν τους αιχμαλώτους σε φρικτά βασανιστήρια. Ο πασάς, πού σαν θεατής παρακολουθούσε από κοντά τα διαδραματιζόμενα, κυριολεκτικά θαύμαζε την αντοχή και την σταθερότητα των νεαρών αυτών Ρώσων στρατιωτών. Ρώτησε να μάθει, γιατί νέα παιδιά προτιμούσαν όχι απλώς να πεθάνουν με ένα τόσο φρικτό θάνατο, αλλά τον δέχονταν με χαρά, - παρά να αρνηθούν την χριστιανική τους πίστη, για να χαρούν την ομορφιά της ζωής. Και επειδή φαίνεται, πώς ήταν άνθρωπος με καλή διάθεση, ζήτησε να γνωρίσει καλύτερα την χριστιανική πίστη.

Το αποτέλεσμα;

Μια ημέρα φώναξε έναν Ορθόδοξο ιερέα και τον εβάπτισε στα κρυφά. Στην συνέχεια έφυγε για την Περσία. Οι Τούρκοι μόλις έμαθαν ότι επρόδωσε το Ισλάμ έψαχναν να τον σκοτώσουν. Τελικά τον συνέλαβαν ζωντανό· και με αιχμηρά αντικείμενα - λεπίδες και ξυραφάκια - εχάραξαν σταυρούς σε όλο το μήκος της πλάτης και του στήθους του. Στο τέλος για να τον αποτελειώσουν του τσάκισαν ένα προς ένα όλα τα κόκκαλα. Μέσα σε αυτούς τους φρικτούς πόνους ο Γιουσούφ σωριάστηκε λιπόθυμος. Νομίζοντας τον για νεκρό τον πέταξαν τροφή στα σκυλιά. Ο Κύριος όμως τον προστάτευε. Ανάκτησε τις αισθήσεις του. Από το μέρος εκείνο έτυχε να διαβαίνουν Ρούσσοι έμποροι και τον περιμάζεψαν. Εκείνος τους είπε πώς του επιτέθηκαν ληστές. Από συμπόνια τον έφεραν μαζί τους στον Καύκασο και τον παρέδωκαν σε μια ευσεβή γυναίκα να τον φροντίσει. Έγινε καλά. Άλλα ήταν πλέον αγνώριστος. Σε όλη του την ζωή παρέμεινε διπλωμένος στα δύο. Ντυμένος φτωχικά και με ένα μπαστούνι στο χέρι κατάφερε και πέρασε στην Οδησό. Από εκεί ταξίδευσε σε όλα τα προσκυνήματα της Ρωσσίας μέχρι πού τα βήματα του τον οδήγησαν στην Όπτινα.

Κατά την παραμονή του εδώ αρρώστησε και οι πατέρες τον μετέφεραν στο νοσοκομείο της Μονής. Επειδή ρωσικά λίγα ήξερε, ζήτησε να του φέρουν κάποιον πού να μιλάει τα γαλλικά, γιατί ήθελε να εξομολογηθεί. Την εποχή αυτή, αν και ζούσα έγκλειστος, κάνοντας υπακοή δέχθηκα να τον εξομολογήσω.

Αφού μου εξιστόρησε όλη του την ζωή, στο τέλος με ύφος αυστηρό, ζήτησε, όσο ακόμη βρισκόταν στην ζωή, να μην εκμυστηρευθώ σε κανένα το παραμικρό γεγονός πού είχε σχέση με την ζωή του. Μέσα σε λίγο χρόνο ανέκτησε την υγεία του και αμέσως μετά έγινε η κούρα του σε μοναχό με το όνομα Νικόλαος.

Ήταν ένας άνθρωπος ασυνήθιστος; πάντοτε σιωπηλός· ντροπαλός· φιλάσθετος· τους απόφευγε όλους. Σαν άλλος μαγνήτης, σε τραβούσε, χωρίς να το θέλεις, να τον αγαπήσεις. Ποτέ δεν επήγαινε στα κελλιά των πατέρων ούτε την ημέρα· πολύ περισσότερο την νύχτα. Αξιώθηκε από τον Θεό, όπως ο όσιος Ανδρέας, να αρπαγεί στον παράδεισο και να ιδεί τα σκηνώματα των δικαίων· σαν αμοιβή για όλα όσα υπέφερε στην ζωή του για τον Χριστό.

Δεν θα το λησμονήσω ποτέ, όταν κάποια ημέρα ενώ περπατούσαμε μαζί, γύρισε και μου είπε:

- Γέροντα, δεν ακούς κάτι;
- Όχι! Τίποτα. Τι είναι; Τι ακούς;
- Δεν ακούς τους αγγέλους να ψάλλουν; Ω, τί ωραία μελωδία! Τι ευτυχία! Τι χαρά!

Εγώ δεν άκουγα τίποτα. Και εκείνος μέσα στην απλότητα του έμεινε κατάπληκτος με την κουφιαμάρα μου.

Έζησε στην Σκήτη μόνο δύο χρόνια. Στις 18 Αυγούστου 1893, αρρώστησε χωρίς ελπίδα ανάρρωσης. Εκοιμήθη σε ηλικία 65 χρονών. Όταν οι πατέρες ετοιμάζαν το σώμα του για την ταφή βρέθηκαν μπροστά σε ένα θέαμα πού έκαμε το αίμα στις φλέβες τους να παγώσει. Όλο του το σώμα ήταν μια πληγή· ακρωτηριασμένο· στιγματισμένο από μαχαιρώματα. Ήταν ένας αληθινός μάρτυρας του Χριστού. Και το πιο παράξενο: μέχρι σήμερα στο μονοπάτι πού οδηγεί

στον τάφο του δεν έχει φυτρώσει ούτε το ελάχιστο χορταράκι! Καθαρό, ελεύθερο στους διαβάτες! Για όσους επιθυμούν να προσκυνήσουν στον τάφο του.

26. Ο Θεός ου μκκτηρίζεται

α. Σε μία συγκέντρωση ενός χωριού, ο ιερέας μαζί με τους ενορίτες του κουβέντιαζαν για την αναγκαιότητα να χτίσουν μία αίθουσα για τα παιδιά του κατηχητικού. Ενώ η κουβέντα προχωρούσε ειρηνικά και θετικά, σε συμφωνία, ένας νεαρός, γνωστός για τις αναρχικές του ιδέες και για την γκρίνια του για κάθε καλό έργο, άρχισε να βρίζει Εκκλησία και κληρικούς. Στο λεξιλόγιο του φυσικά δεν παρέλειψε και τον Θεό. Όποτε ένας ηλικιωμένος γέροντας σηκώθηκε επάνω και του λέγει επιτιμητικά:

- Τί είναι αυτά πού λες, νεαρέ μου; Τί κουβέντες είναι αυτές; Δεν ντρέπεσαι; Δεν φοβάσαι; Πήγαινε

γρήγορα να εξομολογηθείς. Μετανόησε για αυτή την φοβερή αμαρτία που ξεστόμισες, μην πέσει κεραυνός και μας τιμωρήσει όλους για την βρωμερή σου γλώσσα! Πρόσεξε, ταλαιπωρε, γιατί ο Θεός δεν μυκτηρίζεται.

- Σιγά! Και τί θα μου κάνει ο Θεός σας; Αν ο Θεός σας υπάρχει, πού είναι; Τέτοιες κουβέντες που είπα, θα έπρεπε μέχρι τώρα να μου έχει κόψει την γλώσσα. Άλλα και την γλώσσα (βγάζοντας την έξω σαν λυσσασμένο σκυλί) την έχω ολόκληρη και το υπόλοιπο σώμα μου. Βλάκες! Ανόητοι! Επειδή είστε χαζοί γι' αυτό και οι παπάδες και ο κάθε τεμπελάκος και κηφήνας σας εκμεταλλεύονται και σας χορεύουν στο ταψί! Σας κάνουν ό,τι θέλουν! Ντροπή σας!

- Πήγαινε γρήγορα να εξομολογηθείς, του είπε ο γέροντας, πριν είναι πολύ αργά! Θα την έχεις άσχημα.

Στα λόγια αυτά, ο νεαρός βλάσφημος έφτυσε στο πάτωμα. Και χρησιμοποιώντας χυδαία γλώσσα ξεκίνησε για το σπίτι του γεμάτος οργή.

Ο δρόμος για το σπίτι του διέσχιζε τις γραμμές του τραίνου. Ή από αφηρημάδα - χαμένος στις σκέψεις του, ή γιατί κάτι είχε προσελκύσει την προσοχή του, δεν ακούσε το τρένο που πλησίαζε με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Και πριν καλά - καλά δρασκειλίζει την πρώτη ράγα, τον παρέσυρε. Όλα τα βαγόνια πέρασαν από επάνω του!

Το σώμα του βρέθηκε αποκεφαλισμένο! Το κεφάλι, παραμορφωμένο, σε κάποια απόσταση μακριά από το υπόλοιπο σώμα, με την ασυνήθιστα μεγάλη γλώσσα του να κρέμεται έξω - από το πλάι του στόματος!

β. Υπάρχει μία διήγηση για έναν ληστή ο οποίος, μετά από πολλά εγκλήματα ήρθε σε συναίσθηση και μετενόησε. Μετά την εξομολόγηση έτυχε να συναντήσει στον δρόμο έναν πλούσιο. Μέσα του ξύπνησε το παλαιό του επάγγελμα. Ο διάβολος τον παρώτρυνε: «Δουλειά δεν έχεις και χρήματα δεν έχεις! Πώς θα ζήσεις; Σκότωσε για τελευταία φορά. Και ζήσε την υπόλοιπη ζωή σου ήρεμα και με μετάνοια». Και αφού λοιπόν τον σκότωσε, πήρε το πορτοφόλι του, και κάθισε στην όχθη του ποταμού να μετρήσει τα «λάφυρα» του. Εκεί που τα μετρούσε βλέπει ένα μπουλουκι από χωριάτες να τρέχουν προς το μέρος του. Εκείνος τρομοκρατήθηκε. Νόμιζε ότι έγινε γνωστό το έγκλημα του και έτρεχαν να τον συλλάβουν. Χωρίς δεύτερη σκέψη το έβαλε στα πόδια. Μα δεν πρόλαβε να ξεμακρύνει. Μια λυσσασμένη αλεπού όρμησε επάνω του και τον κατεσπάρραξε.

Ο Θεός είναι οικτίρμων και πολυέλεος. Δεν υπάρχει αμαρτία, που να νικάει το έλεος του Θεού. Όταν όμως ο άνθρωπος σκέπτεται υστερόβουλα, παροργίζει τον Θεό. Και ο Θεός τον τιμωρεί. Γιατί είναι και δίκαιος.

27. Μάγισσες και μάγια

α. Η ημερομηνία του γάμου, για τα νεαρά παιδιά, ορίστηκε για τον επόμενο μήνα. Οι προετοιμασίες προχωρούσαν πυρετωδώς. Φαινομενικά όλα πήγαιναν καλά. Και όλοι μακάριζαν τα τυχερά παιδιά. Να όμως που μία φίλη της νύμφης είχε ερωτευθεί τον γαμπρό! Και για να τον κάνει δικό της πρόστρεξε για βοήθεια σε μια μάγισσα. Η μάγισσα για αμοιβή αντί για χρήματα της ζήτησε μερικές τρίχες από τα μαλλιά της. Η νεαρή κοπέλλα χωρίς να υποψιαστεί τίποτε συμφώνησε. Φεύγοντας, η μάγισσα της είπε: «Πήγαινε και σύντομα ο γαμπρός θα είναι δικός σου!»

Από εκείνη την ημέρα η κοπέλλα εκμεταλλευόταν κάθε ευκαιρία να συναντιέται με τον ανυποψίαστο γαμπρό. Δεν χρειάστηκε και πολύ μαεστρία εκ μέρους της, για να τον κερδίσει. Ο γαμπρός παθιασμένος από τον ερωτά της ζήτησε να παντρευτούν το συντομότερο. Και μέσα σε ένα μήνα παντρεύτηκαν. Για ένα ολόκληρο χρόνο όλα ήταν μέλι και γάλα. Η ευτυχία τους όμως αυτή δεν κράτησε για πολύ. Η κοπέλλα χωρίς καμμία αιτία αισθάνθηκε ένα παράξενο γαργάλισμα στον λαιμό της. Οι γιατροί σήκωσαν ψηλά τα χέρια. Δεν μπορούσαν να βρουν άκρη. Ημέρα με την ημέρα η κατάσταση της επιδειωνόταν. Τώρα έπασχε και από δύσπνοια. Μέσα σε λιγότερο από έξι μήνες πέθανε. Από τί πέθανε; Από τα ίδια της τα μαλλιά που είχε την ανοησία να τα δώσει στην μάγισσα. Τί κατάλαβε; Τί κέρδισε; Πόσες καρδιές πλήγωσε;

β. Μία 19χρονη κοπέλλα μου γράφει:

«Ένα βράδυ στις 4 το πρωί αισθάνθηκα κάποιον να με ξυπνάει και να μου λέει: «Σήκω γρήγορα επάνω και προσευχήσου γονατιστή». Δεν είχα καλά - καλά γονατίσει μπροστά στην εικόνα του Σωτήρα Χριστού -το άγιο Μανδήλιο -, όταν άκουσα σε κάποια απόσταση ένα τρομακτικό θόρυβο που έμοιαζε με νιαουρίσματα γάτας. Ξαφνικά, όλα τα έπιπλα μέσα στο δωμάτιο μου όργισαν να μετακινούνται. Το κρεβάτι να σηκώνεται στον αέρα και μετά να πέφτει με πάταγο στο πάτωμα. Τραπέζι, καρέκλα και γραφείο πήγαιναν πέρα - δώθε! Η ατμόσφαιρα γέμισε από ουρλιαχτά· χειροκροτήματα· σφυρίγματα. Μετά από αρκετή ώρα όλα σταμάτησαν. Την επομένη ημέρα πάλι τα ίδια. Τρομοκρατημένη, κοιμήθηκα στο δωμάτιο της αδελφής μου».

Την συμβούλευσα να πάρει Μεγάλο Αγιασμό και να ραντίσει τρεις φορές το δωμάτιο της λέγοντας: «Ανάστα ο Θεός, κρίνον την γην...» (Ψαλμ. 67,1). Οι δαιμονικές ενέργειες αμέσως σταμάτησαν.

γ. Αλήθεια, τί ξεπεσμός! Την σημερινή εποχή της επιστήμης να βλέπεις ανθρώπους μορφωμένους που για να βρουν θεραπεία στην αρρώστια τους καταφεύγουν, όχι στην ιατρική επιστήμη, αλλά σε κάτι αυτοδιαφημιζόμενες «γυναϊκούλες», ότι δήθεν έχουν ιαματικές ικανότητες! Και με κάτι «επικλήσεις», υπόσχονται θαυματουργικά αποτελέσματα! Γι' αυτές μάλιστα, δεν υπάρχει, λένε, πάθος ανιάτο! Ακόμη και σε εκείνα, που οι γιατροί σηκώνουν τα χέρια, αυτές πίσω δεν κάνουν!

Ελατέ τώρα, αδελφοί μου, να κάνουμε μια ακτινογραφία της ζωής μιας τέτοιας «θεραπεύτριας». Την είδατε ποτέ στην εκκλησία; ΠΟΤΕ! Πόσες φορές την είδατε να συμμετέχει στα σωστικά και αγιαστικά μυστήρια της Εκκλησίας; ΚΑΜΜΙΑ!

Και αν τυχόν για μια στιγμή την έκοψε η άκρη του ματιού σας, αυτό το κάνει με σκοπιμότητα: για να

κερδίσει την εμπιστοσύνη σας.

Και όταν ανοίγει το στόμα της, είναι γεμάτο δηλητήριο και κακία. Και ή προσωπική της ζωή δεν είναι και τόσο άμεμπτη.

Και να τώρα το ερώτημα:

Με ποιου την βοήθεια κάνει τις θεραπείες;

Δεν θέλει και πολλή σκέψη. Με του διαβόλου. Οι προσευχές και οι επικλήσεις της γίνονται μόνο για τα μάτια των αφελών. Γιατί, όπως ο ψαράς, για να πιάσει ψάρια δεν ρίχνει το αγκίστρι στην θάλασσα γυμνό, αλλά βάζει στην άκρη του ένα μεζεδάκι-δόλωμα, έτσι και ο διάβολος, για να σε εξαπατήσει, βάζει στην άκρη της -γλώσσας του υπηρέτη του ονόματα αγίων και λόγια προσευχών.

Έχεις μήπως την εντύπωση, πώς ο σατανάς, πού πείραξε τον Κύριο στην έρημο χρησιμοποιώντας λόγια από την αγία Γραφή, θα διστάσει να ειπεί και σε σένα δυο κουβεντούλες (προσευχές) παραπάνω, προκειμένου «να σε βάλει στην τσέπη του»; Αδελφέ, μην είσαι αφελής!

Τέτοιου είδους προσευχές δεν είναι θεάρεστες· είναι διαβολικές. Αυτό εννοεί και ο Δαβίδ, όταν λέει: «η προσευχή αυτού γενέσθω εις αμαρτίαν» (Ψαλμ.108, 7). Δηλαδή. Η τέτοια προσευχή ενός τέτοιου ανθρώπου, είναι αμαρτία· μετριέται σαν αμαρτία!!! Όχι σωτηρία· όχι θεραπεία.

Ο Θεός να μας λυτρώνει από τέτοιες συμφορές!...